

Bijlage 6 Toetsingskader

Inleiding

Alle omgevingsdiensten moeten aan de 6 genormeerde kpi's voldoen. Deze normen geven de ondergrens aan. Het staat partijen in het belang van de bescherming van de leefomgeving uiteraard vrij om daarbovenop extra te investeren. Alle criteria en kpi's voor robuustheid dienen in samenhang te worden toegepast. Een omgevingsdienst kan dan volledig robuust zijn, of op een of meer onderdelen versterking behoeven. Een inhoudelijk toetsingskader (ook in samenhang met de visitaties) biedt houvast voor de verdere doorontwikkeling van de omgevingsdiensten en daarmee versterking van het VTH-stelsel. Na de vaststelling of aan de 6 vastgestelde kpi's wordt voldaan, is het aan het regionaal bestuur om te bepalen wat gelet op het voldoen aan randvoorwaarden, criteria en kpi's nodig is om de omgevingsdienst robuust te laten zijn. Dit dient te worden vastgelegd in een door het bestuur vastgesteld plan van aanpak c.q. verbeterplan. Deze manier van toetsen biedt ruimte om ook te kijken naar het stelsel van omgevingsdiensten in het geheel.

Randvoorwaarden

- 1) Wordt aan alle randvoorwaarden voldaan zoals opgenomen in de door het BO IBP VTH vastgestelde notitie? Zo nee, neem in pva op wat daarvoor moet gebeuren.

	Ja	Nee
Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen	Ja*	
De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, onafhankelijkheid en gezag het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (als aan 1 van deze onderdelen niet wordt voldaan dan nee invullen) (heeft samenhang met pijler 5)	ja	
Voor de minimale omvang telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde taken. Er is een duidelijk onderscheid tussen deze taken en de niet milieugerelateerde plustaken	ja	
Er wordt zelfstandig voldaan aan de minimale normen voor robuustheid	ja	
Zijn er specifieke kennisgebieden of taken die door een andere dienst worden uitgevoerd? Zo ja, specificatie in pva met daarbij de gemaakte afspraken over o.a. verantwoording		Nee**
Bij de toetsing wordt rekening gehouden met de robuustheid in de toekomst (meerjarig perspectief, waarbij ook onderscheid wordt gemaakt tussen structurele en incidentele middelen)	ja	

*Met twee gemeenten worden momenteel afspraken gemaakt over het per 1-1-2024 nog inbrengen van enkele resterende asbesttaken.

** De BRZO-taken worden voor onze regio door DCMR uitgevoerd, op basis van wet- en regelgeving.

Innovatie

De omgevingsdienst moet in staat zijn tijdig en adequaat producten en diensten te ontwikkelen met het oog op toekomstige opgaven. Er dient daartoe voldoende aandacht, capaciteit en budget te zijn voor innovatie. Onder innovatie wordt verstaan: een sterk vernieuwd product (bv. wijze van

Pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten

15 juni 2023 Eindnotitie

monitoring), dienst (bv. digitaal inzien van vergunningen), proces (bv. vergunningverlening of digitaal opsporen) of manier van werken (bv. toezicht met behulp van drones). Innovatie mag niet ten laste komen van het primaire proces. Op enig moment worden de ontwikkelde innovaties onderdeel van het primair proces. Uit de (meerjarige) innovatiekalender moet blijken hoe innovatie binnen de organisatie is geagendeerd en georganiseerd.

2) Is er een (meerjarige) innovatieagenda?

Nee.

a) Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. In pva aanpak opnemen hoe deze innovatieagenda er gaat komen.

De dienst heeft geen op zichzelf staande innovatieagenda. Wel werken wij met een strategische agenda, die telkens voor een aantal jaren wordt vastgesteld en wordt gemonitord. Daarin zijn diverse bestuurlijke relevante onderwerpen aan de orde, ook onderwerpen die voor de toekomstige ontwikkeling van de dienst van belang zijn, en zowel voor de inhoudelijke taken als voor de bedrijfsvoering.

Op dit moment herijken wij de onze lange-termijn-strategie; daaraan zal een meerjarig uitvoeringsprogramma gekoppeld worden. Ook een innovatieagenda/innovatieprogramma is een logisch uitvloeisel van- en vervolg op de lange-termijn-strategie.

Een substantieel aantal innovaties komt tot stand door- en in samenwerking met de andere OD's in Zuid-Holland, bijvoorbeeld de AADV. Deze (provinciale) schaal blijkt in de praktijk erg bruikbaar te zijn voor met name innovaties: een dienst ontwikkelt iets en het kan veel breder benut worden. Dat beperkt ook de innovatiekosten.

Onze innovatieve ontwikkelingen en nieuwe producten bespreken wij zo snel mogelijk met al onze deelnemers. Doorgaans, als ze perspectief bieden, worden ze zo snel mogelijk omgezet in een reguliere aanpak en bekostiging. Doorontwikkeling van het administratief toezicht en werken met drones zijn op die manier ontwikkeld en ingevoerd.

De middelen zijn onderdeel van onze post randvoorwaardelijke taken; dit functioneert als een revolving fund, zodra innovaties regulier- en als zodanig bekostigd worden.

b) Zo ja, is er vrij besteedbaar budget voor innovatie?

In de begrotingspost Randvoorwaardelijke taken is een post Beleidsadvies opgenomen van 1,33% van de begroting, die post is beschikbaar voor het uitvoeren van de strategische agenda e.d.

i. Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. In pva aanpak opnemen hoe dit vrij besteedbare budget er gaat komen.

Nvt.

ii. Zo ja, voldoet dit aan het percentage van minimaal 1% van de begroting? Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. In pva opnemen hoe dat er gaat komen.

Ja.

Pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten

15 juni 2023 Eindnotitie

Sturing

De dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld.

De omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden én de benodigde investeringen in opleiding en training t.b.v. nieuwe kennis, kunde en vaardigheden.

In het eerste halfjaar van 2023 is een nieuw programma gestart: 'HRM in control'. Een van de eerste projecten van dit programma is het opnieuw opzetten van een (vernieuwd) opleidingsprogramma en het herordenen van alle opleidingen en trainingen.

- 3) Het opleidingsbudget voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden is tenminste 3% van de loonsom. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma. (De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten).

- a. Zo ja, wat is het percentage?

1,8% van de loonsom.

Omdat we veel nieuwe en of jonge mensen aannemen - trainees, maar ook stagiairs - investeren we relatief veel in inwerkend en 'training on the job'. Dergelijke inspanningen hebben we niet als zodanig gekwantificeerd en dit zit ook niet in het genoemde percentage.

- b. Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze KPI. In plan van aanpak opnemen hoe deze er gaat komen.

In het genoemde programma 'HRM in control' zullen wij het opleidingsprogramma opnieuw opzetten, met aandacht voor zowel de reguliere opleidingsopgave, als voor de flankerende opleidingsbehoefte.

De omgevingsdienst beschikt over een business-intelligence (BI) strategie. Die beschrijft o.a. hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen en welke ambities men heeft met het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren. Het advies is dat de omgevingsdienst drie fte in dienst heeft die werkzaam zijn op het gebied van BI.

- 4) Beschikt de omgevingsdienst- over een business-intelligence strategie?

- a. Zo ja, waar blijkt dat uit?

De dienst heeft in de afgelopen 3 jaar een omvangrijk verbeterprogramma 'IM in control' uitgevoerd, afgerond in het eerste halfjaar van 2023 met een omzetting naar de beheerfase. Door het uitvoeren van dit programma is een grote verbetering doorgevoerd op het gebied van informatie gestuurd werken, zowel op inhoudelijk gebied als in de bedrijfsvoering. Dit heeft een fikse investering (in geld en in menskracht) met zich meegebracht, en er is nu een goede beheerorganisatie. De beheerorganisatie omvat 5 fte.

- b. Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. In pva aanpak opnemen hoe dit er gaat komen.

Nvt.

Pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten

15 juni 2023 Eindnotitie

Kwaliteitscriteria

5) Wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria (voor alle taken)?

Nee, de dienst voldoet zelfstandig niet geheel aan alle criteria. Dat zit vooral in de frequentie en aantallen op bepaalde onderwerpen (veiligheid en lucht).

Vanuit de motivatieplicht op deze afwijking menen wij te voldoen aan de kwaliteitscriteria: in dit kader werken wij binnen de Zuidhollandse Omgevingsdiensten op diverse gronden samen (zie ook eerder bij innovatie) en daar waar nodig voeren we voor elkaar werkzaamheden uit. Voor de thema's veiligheid en/of lucht wordt bij gebrek aan inhoudelijke capaciteit (vast en/of inhuur binnen de dienst) contact gelegd met onze collega-diensten in de provincie Zuid-Holland om zorg te dragen dat voldaan kan worden aan de criteria. Dit is conform de kwaliteitseisen.

Met name met de recente samenwerking met OZHZ (bijvoorbeeld ook met de BOA's en op het gebied van geluid) hebben wij in deze zeer goede ervaringen.

- a. Zo ja beschrijf waar dat uit blijkt.

Nvt.

- b. Zo nee, wat is daarvoor nodig (opnemen in pva)?

Eén van de projecten van het programma 'HRM in control' is het om de kwaliteitscriteria beter te borgen binnen onze dienst. Dit project is reeds gestart. Ook hieraan wordt breder samengewerkt (landelijk via o.a. de SPUK-IBP).

Congruentie en samenhang werkgebied

6) Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven?

- a. Zo ja, waar blijkt dat uit?

Ja. Het werkgebied van de dienst komt nagenoeg overeen met dat van de Regio Holland Rijnland (met uitzondering van Alphen aan den Rijn, dat na een gemeentelijke herindeling is overgestapt naar ODMH). Dit wordt met name bestuurlijk als een grote mate van congruentie ervaren, maar ook in de uitvoering biedt dit extra samenwerkingsmogelijkheden. Zo hebben we bijvoorbeeld gezamenlijk een MER-procedure voor de RES uitgevoerd voor de regio.

Het werkgebied van de dienst wordt zowel in het westen als in het oosten omzoomd door Natura 2000 gebieden. De dienst kent een stevige agrarische tak en uitgebreide kassengebieden, met een accent op alles wat met de bloembollenteelt te maken heeft. De Leidse regio kent daarnaast nog de unieke taak op het gebied van de GGO's (genetisch gemodificeerde organismen). De nabijheid van Schiphol is zeer bepalend voor onze deelnemers en levert de dienst een bijzondere adviestaak op, zowel bestuurlijk als inhoudelijk.

Hoe dan ook zal de komende tijd provinciebreed het gesprek over 'Congruentie en samenhang werkgebied' worden gevoerd in het kader van de doorontwikkeling van de Zuid-Hollandse omgevingsdiensten.

- b. Zo nee, welke mogelijkheden zijn er om die congruentie te bereiken (opnemen in pva)?

Nvt.

Pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten

15 juni 2023 Eindnotitie

Omvang

- 7) Hoe groot is de omvang van het regionaal werkprogramma (VTH-uren) (inclusief ketentoezicht), uitgesplitst naar basistaken en milieugerelateerde plustaken en overige plustaken (inclusief overhead)?

Begroting 2023 (na 2e begrotingswijziging 2023)

Omschrijving	Uren	Bedrag	Materieel budget	FTE (1420 u/j)
Basistaken	110.704	€ 13.485.131	€ 396.836	97
Plustaken milieugerelateerd	35.608	€ 4.337.500	€ 38.500	31
Overige plustaken	32.642	€ 3.976.143	€ 63.187	29
Incidentele projecten buiten werkplan	3.060	€ 298.168		3
	182.013	€ 22.595.464		160

- 8) Voldoet de omvang van de omzet voor basis- en milieugerelateerde plustaken (inclusief overhead) aan de vastgestelde geïndexeerde norm van € 16,5 miljoen?

Ja, (som van lichtblauwe velden in de tabel) dit is € 18,3 miljoen in 2023.

- a. Zo ja, wat is de capaciteitsverdeling over de verschillende benodigde functies en is minimaal 80% van de medewerkers in vaste dienst?

Zie de laatste kolom in de tabel. Voor basistaken en milieugerelateerde plustaken is 92% van de medewerkers in vaste dienst.

- b. Zo nee, zijn er mogelijkheden om aan die omzet te komen door de uitbreiding met milieugerelateerde plustaken door de huidige deelnemers, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Of zijn er mogelijkheden om de capaciteit voor basis- en milieugerelateerde taken op te plussen? Beschrijf dit in het pva. Geef daarbij ook aan welke stappen er worden gezet om 80% van de medewerkers in vaste dienst te krijgen.

Nvt.

Continuïteit

- 9) Zijn er i.v.m. het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria?

Ja, de dienst zou bouwtaken voor meer gemeenten kunnen uitvoeren (nu voor één gemeente), en het pakket aan adviestaken op het gebied van duurzaamheid kunnen uitbreiden. Ook verbreding van taken op gebied van Bibob (bijvoorbeeld voor Drank- en horecawetgeving) behoort tot de mogelijkheden.

- 10) Welke afspraken zijn gemaakt in de gemeenschappelijke regeling over het terugnemen van (milieugerelateerde)plustaken?

Pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten

15 juni 2023 Eindnotitie

Jaarlijks kunnen deelnemers 2% op de ingebrachte taken bezuinigen zonder consequenties. Dit is geregeld in de Nota Planning en Control. Tegenover substantiële vermindering of het terugnemen van taken staat een vergoeding van 5 maal de jaarmzet die met de betreffende taak gemoeid is.

11) Zijn deze afspraken toereikend om ook bij terugname robuust te kunnen blijven?

a. Zo ja, waar blijkt dat uit?

Ja. Uiteraard is dat sterk afhankelijk van de mate waarin terugname aan de orde zou zijn: er zijn grenzen. De vergoedingsregeling (zie eerder) en de relatief lage overhead van de dienst maken een geleidelijke financiële overgang mogelijk. Overigens heeft de dienst een langjarige traditie van het uitvoeren van milieugerelateerde plustaken (met name ROM-advies) voor nagenoeg alle deelnemers. Terugname van deze taken op grote schaal is zeer onwaarschijnlijk.

b. Zo nee, wat moet er worden geregeld om ook bij terugname robuust te kunnen blijven (opnemen in pva)?

Nvt.

De omgevingsdienst brengt, conform de voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), bij de begroting en de jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld. Doel van het weerstandsvermogen is om afdoende algemene reserve te hebben voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers. Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, op basis van een actuele risicobeoordeling. Daarbij wordt ook de mogelijke financiële impact van risico's geactualiseerd.

12) Heeft de omgevingsdienst een weerstandsratio van minimaal 0,8?

Ontwikkeling algemene reserve (AR)

<i>Basis</i>	<i>Per</i>	<i>Mutatie</i>	<i>Stand</i>	<i>Risicopar.</i>	<i>Ratio</i>
Jaarrekening 2022	01-01-2023		€ 1.453.300	€ 613.000	2,4
Tweede begrotingswijziging 2023	13-03-2023	€ -1.165.000	€ 288.300	€ 613.000	0,5
Begroting 2024 (MJR 2025-2027)	03-07-2023		€ 288.300	€ 613.000	0,5
Tweede BURAP 2023 (concept)	21-09-2023	€ 391.900	€ 680.200	€ 613.000	1,1
Prognose ultimo 2023	31-12-2023		€ 680.200	€ 613.000	1,1

a. Zo ja, wat is de ratio?

Op 1 januari 2023 had de dienst een weerstandsratio van 2,4. Maar ook onze dienst heeft in 2023 een begrotingsissue vanwege indexatie en CAO-ontwikkelingen. Dat heeft er in geresulteerd dat de dienst, in goed samenspel met het bestuur, ruim € 1 mln. uit de algemene reserve heeft ingezet om een dreigend begrotingstekort in 2023 te voorkomen. Daardoor zou de weerstandsratio nu ca. 0,5 zijn. In de Begroting 2024 (en meerjarige doorkijk 2025-2027) hebben wij aangegeven te verwachten om binnen twee jaar weer op een weerstandsratio van tenminste 1,0 te zijn. Uit de concept Tweede BURAP 2023 blijkt een nieuwe prognose, die bijna € 0,4 miljoen minder negatief is. Dit zou resulteren in een weerstandsratio van 1,1 per ultimo 2023.

Pijler 1 Robuuste omgevingsdiensten

15 juni 2023 Eindnotitie

- b. *Zo nee, is expliciet (in de GR of in beleidsregels) vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers?*

Dat is geregeld in onze GR (artikel 33).

- c. *Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. Opnemen in pva hoe aan weerstandsratio van minimaal 0,8 wordt voldaan danwel beschrijven hoe vastgelegd gaat worden dat risico's worden opgevangen door de deelnemers.*

Nvt.

- 13) Als robuustheid niet te bereiken is met uitbreiding van taken of opplussen van capaciteit, welke mogelijkheden voor fusies zijn er gelet op het voldoen aan de omzetnorm voor basis- en milieugerelateerde plustaken en de vereiste congruentie met het werkgebied? Uitleggen in pva wat de af/overwegingen in dit kader zijn geweest m.n. m.b.t. de congruentie.

Vooralsnog nvt. Op initiatief van de provincie zijn wij, samen met de vier andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland en onze besturen, in 2021 gestart met een ontwikkeltraject ter verbetering van de taakuitvoering. Binnen deze doorontwikkeling pakken wij thema's op die aansluiten bij het IBP VTH en dit programma versterken. Het gaat hierbij om de thema's informatievoorziening en digitalisering zoals de altijd actuele digitale vergunning en het datalab, verbeteren van onze gezamenlijke positie op de arbeidsmarkt door o.a. een betere arbeidsmarktcommunicatie en een gezamenlijk traineeship te ontwikkelen, een betere afstemming tussen straf- en bestuursrecht en uitbouwen van de kennisuitwisseling, waaronder circulair en energie. Dit traject heeft al geleid tot een intensievere samenwerking tussen onze omgevingsdiensten, waarbij op meer dan 100 thema's en onderwerpen wordt samengewerkt en kennis uitgewisseld. Op diverse onderwerpen (o.a. Duurzaamheid, Strafrecht, Keten- en Administratief toezicht) worden gezamenlijke projecten uitgevoerd, waardoor kennis sterker wordt geborgd.

- 14) Zijn daar al (oriënterende) gesprekken over gevoerd? Graag uitkomsten opnemen in het pva.

Nvt.

- 15) Wordt met de beoogde fusie voldaan aan alle randvoorwaarden en genormeerde kpi's voor robuustheid?

- a. Zo ja, vul een gecombineerd toetsingskader in.
b. Zo nee, beschrijf welke andere mogelijkheden er zijn om aan de robuustheidscriteria te kunnen voldoen.

Nvt.